

***Statenstuk* 2009-370**

Programma Provinciehuis van Morgen: Revitalisering provinciehuis

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie op 15 april 2009
- provinciale staten op 22 april 2009
- fatale beslisdatum: 22 april 2009

Behandeld door de heer J. de Ruiter, telefoonnummer (0592) 36 57 38, e-mail j.deruiter@drenthe.nl,
en de heer T. Trompert, telefoonnummer (0592) 36 52 74, e-mail t.trompert@drenthe.nl

Portefeuillehouder: de heer H. Baas

Inleiding

Uw staten hebben in het jaar 2006 met het vaststellen van de statenstukken 2006-246, 2006-256 en 2006-259 kredieten beschikbaar gesteld voor de revitalisering van het provinciehuis. In totaal is toen een bedrag van € 11.777.500,-- beschikbaar gesteld voor de revitalisering provinciehuis, exclusief de kosten vanuit het planmatig onderhoud, en € 1.600.000,-- voor de tijdelijke huisvesting.

Vervolgens hebben uw staten met statenstuk 2008-333 en met statenstuk 2008-334 besloten respectievelijk € 2.600.000,-- (revitalisering) en € 4.300.000,-- (klimaat- en energemaatregelen) te reserveren. Dit vanwege noodzakelijke indexeringen van de in 2006 beschikbaar gestelde kredieten, als gevolg van inflatie- en marktontwikkelingen en voor de uitvoering van het integrale concept met maatregelen ten behoeve van de doelstellingen van het programma Klimaat & Energie.

De hiermee gemoeide kapitaallasten zijn reeds in de Meerjarenbegroting 2009-2012 opgenomen.

Daarbij hebt u aangegeven in het voorjaar van 2009 definitief over beide reserveringen te willen besluiten op basis van een uitgewerkt verbouwplan met bijbehorende stukken. Ter inzage ligt het definitief ontwerp, met alle bijlagen. Ons college gaat ervan uit dat uw staten op basis van deze stukken, die tezamen het verbouwplan vormen, tot een goed oordeel kunnen komen.

Het doel van het programma Provinciehuis van Morgen en daarbinnen het project Revitalisering provinciehuis is het volgende:

"Het provinciehuis is een meer inspirerende, uitnodigende, toekomstbestendige, flexibele, kleurrijke, milieuvriendelijke en duurzame werkomgeving en biedt een optimale ondersteuning aan de werkprocessen en de nieuwe manier van werken. Daarnaast wordt de representativiteit, de toegankelijkheid en de veiligheid van de algemene en bestuursruimten vergroot."

Ons college is van mening dat het definitief ontwerp de maximale uitwerking is van bovenstaand doel, binnen de algemene en financiële kaders zoals ze zijn gesteld.

Advies

Op basis van het Verbouwplan revitalisering provinciehuis:

1. de in 2008 gedane reserveringen voor indexatie ad € 2.600.000,-- en voor maatregelen in het kader van klimaat en energie ad € 4.300.000,-- definitief beschikbaar stellen.

Beoogd effect

Door op basis van het verbouwplan, de in 2008 gereserveerde middelen definitief beschikbaar te stellen, blijft het mogelijk de doelstellingen van het programma Provinciehuis van Morgen, inclusief het provinciehuis als voorbeeldproject programma Klimaat & Energie, te bekostigen en de maatregelen daarvoor te realiseren.

Argumenten

- 1.1. *Op basis van het verbouwplan, dat tot stand is gekomen met input van medewerkers, Ondernemingsraad, GS-leden, statenleden en externe expertise, worden bestekken gemaakt voor de aanbesteding van de aannemer/installateur en de leverancier van meubelen en wordt de revitalisering van het provinciehuis ter hand genomen.*
- 1.2. *Door deze middelen definitief ter beschikking te stellen is het mogelijk de revitalisering zoals omschreven in het definitief ontwerp te bekostigen.*

Uitvoering

Tijdsplanning

Eind april wordt begonnen met de aanbestedingen van de aannemer/installateur en de leverancier van kantoormeubilair. Een groep van tweehonderd medewerkers wordt met ingang van mei 2009 uitgeplaatst, zodat de aannemer vanaf juli 2009 kan beginnen met de werkzaamheden in bouwdelen E en F. Dit is de eerste bouwfase. In deze periode wordt ook de leverancier van kantoormeubilair aanbesteed. De eerste bouwfase duurt tot en met maart 2010. Vervolgens begint de tweede bouwfase, bouwdelen C en D. De derde en laatste bouwfase, waarin bouwdelen A en B worden aangepakt, is in maart 2011 gereed.

Financiën

De kapitaallasten die gemoeid zijn met de verhoging van het krediet voor indexatie, inclusief aanvullingen op het oorspronkelijke krediet ad € 2.600.000,-- en de maatregelen in het kader van klimaat en energie ad € 4.300.000,-- zijn reeds op basis van de statenstukken 2008-334 en 2008-333 verwerkt in de meerjarenbegroting.

De opbouw van het bedrag van € 2.600.000,-- bestaat uit een deel indexatie (€ 2.131.500,--) en een deel aanvullingen (€ 468.500,--). Deze bestaan uit extra sloopwerk, brandwerende zaken, lichtarmaturen en de kosten van aanpassing ontvangstzaal/statengang.

Monitoring en evaluatie

In de systematiek van projectmatig en programmatisch werken, zoals dat in de organisatie wordt toegepast, is sprake van regelmatige terugkoppeling aan de directie als opdrachtgever en aan het college van gedeputeerde staten over de mate van doelbereik, het behalen van resultaten en de financiële stand van zaken. Richting uw staten wordt gerapporteerd via de reguliere cyclus Voorjaarsnota, Begroting, Bestuursrapportages en Jaarstukken.

Extern betrokkenen

Architect	: bd architectuur
Installatieadviseur	: Huisman & Van Muijen
Arbo-deskundige	: Den Brabander
Bouwfysisch adviseur	: WNP Raadgevende Ingenieurs
Lichtadviseur	: Noorderlicht Advies Wapse.

Communicatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

Niet van toepassing.

Vertrouwelijk ter inzage bij de Statengriffie

1. Definitief Ontwerp Revitalisering Provinciehuis
2. Second opinion bureau Maring

Assen, 4 maart 2009

Kenmerk: 10/5.6/2009002254

Gedeputeerde staten van Drenthe,

mevrouw A. Haarsma, voorzitter

mevrouw J.M. Imhof, secretaris

cvd/coll.

Het proces

Voor u ligt het resultaat van een proces dat gestart is in 2006. In het vorige statenstuk is daarop uitgebreid ingegaan. Het proces heeft geresulteerd in een Definitief Ontwerp Revitalisering Provinciehuis, hierna DO genoemd. Dit DO is mede tot stand gekomen met input van klankbordgroepen van medewerkers en statenleden, de leden van ons college, de directie en het managementteam.

De Ondernemingsraad heeft formeel advies uitgebracht over het DO en is nauw betrokken geweest bij het gehele proces. Daarnaast hebben externe partijen hun expertise ingebracht, waaronder de architecten, de installatieadviseur, de arbo-adviseur en de licht- en bouwfysisch adviseurs. Ons college is trots op het resultaat tot nu toe en op de wijze waarop dat tot stand is gekomen.

De inhoud

Met dit DO is op een goede en realistische wijze invulling gegeven aan het innovatieve kantoorconcept. Hierbij is sprake van activiteitsgerelateerd werken en werkplekken die dat optimaal faciliteren. Maar er is ook optimaal rekening gehouden met de bezetting per afdeling, de aard van de werkzaamheden, de verhouding full- en parttimers, de wensen van medewerkers met 'spécialités', de wensen van afdelingshoofden en medewerkers ten aanzien van projectmatig werken, bijvoorbeeld in werkateeliers, de algemene roep om meer formele en informele overleg- en vergaderfaciliteiten en mogelijkheden om op gepaste wijze gasten te ontvangen.

De werkplekken in het gerevitaliseerde provinciehuis voldoen minimaal aan de geldende arbonormen. Maar vaak zijn eisen gehanteerd die boven deze normen liggen, vanuit het streven om met de beschikbare middelen de werkomstandigheden te optimaliseren.

Ten slotte is ook aan belangrijke zaken als de kwaliteit van de lucht (behandeling) in het gebouw, de akoestiek en de aard van de verlichting veel aandacht besteed. Deze aspecten zullen aanzienlijk worden verbeterd. Het wordt op deze manier prettiger vertoeven in het provinciehuis, voor u, voor bestuur en medewerkers, maar ook voor bezoekers.

Kortom, ons college is van mening dat binnen het beschikbare, in vergelijking met projecten bij andere overheidsinstellingen beperkte, budget werkelijk het maximaal haalbare aan kwaliteit van de werkomgeving wordt gerealiseerd, op zodanige wijze dat geen concessies aan de basiskwaliteit worden gedaan. Dit is gelukt omdat ten aanzien van meubilair en materialen gekozen is voor bestaande en beproefde oplossingen en ontwerpen in plaats van het laten ontwerpen en fabriceren van nieuwe oplossingen. Daarbij is overigens wél sprake van een eigen, Drentse inkleuring.

De Ondernemingsraad heeft zich in zijn advies naar aanleiding van de overlegvergadering van 19 februari 2009 expliciet uitgesproken vóór dit DO. Daarbij heeft de Ondernemingsraad te kennen gegeven dat "hij het definitieve ontwerp als voorlopig resultaat, een goede stap vindt om te komen tot een provinciehuis die de medewerkers een prettige, veilige en gezonde werkomgeving biedt". Volgens de Ondernemingsraad" sluit het activiteitengerichte kantoorconcept aan op de organisatieontwikkeling Samen Sterker, is er voldoende aandacht voor arbo en duurzaamheid en hebben medewerkers inbreng gekregen door het instellen van een klankbordgroep en via de Ondernemingsraad".

De inhoud van het DO past hiermee geheel binnen de kaders en randvoorwaarden van het projectdossier zoals dat in 2006 door uw staten is vastgesteld, aangevuld met uw besluitvorming over de indexering en de maatregelen op het gebied van klimaat en energie.

Dit betekent dat de klimaat- en energiemaatregelen hun plek in het DO gevonden hebben. Daarnaast wordt een aantal extra zaken opgepakt, op basis van andere, reeds *bestaande* kredieten. Op basis van middelen uit het Meerjarenonderhoudsplan, uit het regulier budget voor meubilair en uit een restend budget voor arbo is het mogelijk gebleken om de navolgende zaken van de optielijst af te halen en in het DO op te nemen.

- Het realiseren van werkruimten in het souterrain en deze ruimten voorzien van HR++ glas.
- Het schilderwerk wordt uitgebreid, zodat na de renovatie al het binnen- en buitenschilderwerk is gedaan.
- Het plaatsen van een open trap in bouwdeel E.
- Meubilair voor communicatiewerkplekken.

In dit DO is ervoor gekozen om, in plaats van het realiseren van een corridor tussen de centrale hal en de statenzaal door de ontvangstzaal, te kiezen voor het zodanig verbouwen en herinrichten van het huidige bedrijfsrestaurant, dat er een multifunctionele conferentieruimte annex statencommissiezaal ontstaat. Hierdoor blijft het mogelijk om tegelijkertijd zowel de statenzaal te gebruiken, als conferenties, seminars en dergelijke te organiseren. Het meenemen van deze maatregelen in de revitalisering, in plaats van ze los daarvan uit te voeren, is een logische stap en levert efficiencyvoordelen op.

Het DO is uitgebreid met klimaat- en energiemaatregelen, zodat het provinciehuis een voorbeeldproject is voor het programma Klimaat & Energie. Het betreft de volgende maatregelen:

- lagetemperatuursysteem met warmte-/koudeopslag
- finetuning van de cv-installatie
- isolatie gebouwschil
- optimalisering binnenklimaat met onder andere toepassing klimaatplafonds
- toepassing sensortechnologie

Daarnaast wordt op basis van de gereserveerde middelen de isolatie van de gehele statenzaal gefinancierd. Ook wordt voor het doorspoelen van de toiletten gebruikgemaakt van 'grijs water'. Dit is regenwater dat op het dak wordt opgevangen en zodoende wordt hiervoor geen drinkwater gebruikt.

Verder is er in relatie met het programma Klimaat & Energie voor gekozen een proeftuin in te richten voor de aanwending van de natuurlijke energiebronnen wind en zon. Hiertoe worden zonnepanelen bijgeplaatst en worden windmolens (donQi's) geïnstalleerd. Met deze maatregelen wordt 91% (van 300.000 m³ naar 26.000 m³) bespaard op het verbruik van aardgas en wordt de CO₂-uitstoot verminderd met 92% (van 591.000 kilo naar 50.000 kilo is een besparing van 541.000 kilo). Voor zowel de zonnepanelen als de donQi's is sprake van een terugverdientijd die even lang is als de technische levensduur (respectievelijk vijftien en elf jaar). Het rendement wordt positief beïnvloed doordat de zonnepanelen worden gecombineerd met warmteonttrekking. Dit gebeurt door middel van een bassin met water onder de panelen die als het ware fungeert als zonneboiler.

Zowel qua toe te passen maatregelen als qua gebruik van materialen en bouwstoffen, is er in het DO sprake van grote aandacht voor aspecten van duurzaamheid.

Ten slotte ziet ons college een aantal zaken graag gerealiseerd, waarvoor echter geen budget beschikbaar is. Dit betreft de volgende zaken:

1. kunstwerken waarin duurzaamheid wordt verbeeld
2. bamboe vloerafwerking in centrale hal
3. het vervangen van dichte geveldelen in bouwdeel F door glazen geveldelen
4. het toepassen van 'het nieuwe plassen' (gescheiden opvang van urine en fecaliën)
5. het meenemen van het onderhoud van zonwering in de uitvoering
6. een verhoogde tribune in de statenzaal

Op basis van de huidige stand van zaken in de markt en de algemene economische ontwikkelingen, is nog steeds de verwachting dat de aanbestedingen voor de aannemer/installateur en de leverancier van kantoormeubilair passen binnen de geraamde budgetten. Mocht het zo zijn dat de aanbestedingen in financiële zin meevallen, dan wordt bekeken welke zaken van de optielijst (zie hiervoor) nog gerealiseerd kunnen worden.

Verantwoording

Planning & controlcyclus

In het kader van de reguliere planning & controlcyclus wordt er over het Programma Provinciehuis van Morgen (de onderdelen Revitalisering, Digitaal Drenthe en Tijdelijke huisvesting) gerapporteerd.

Dat betekent dat richting uw staten door middel van de Voorjaarsnota, Begroting, Bestuursrapportages en Jaarstukken (rekening en begroting) verantwoording wordt afgelegd over de algemene voortgang en de financiële consequenties daarvan.

Doorrekening extern bureau

In het vorige statenstuk 2008-333 was de toegepaste indexering gebaseerd op een doorrekening van een tweetal externe bureaus (PRC en Basalt). Om met de grootst mogelijke zekerheid te kunnen stellen dat het DO, zoals dat er nu ligt, haalbaar is, zowel inhoudelijk als financieel, is ook nu een extern bureau gevraagd het DO kritisch te bekijken, door te rekenen en daarover een second opinion af te geven. Dit advies ligt ter inzage. De strekking van de second opinion is dat het DO zoals dat nu voorligt, zowel financieel als bouwtechnisch degelijk in elkaar zit, kortom realistisch en haalbaar is.

Subsidies

Mede naar aanleiding van de toezegging door ons college aan uw staten is onderzocht welke subsidiemogelijkheden er zijn. Er is vanuit de provincie Drenthe een aanvraag gedaan in het kader van de uitkering Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven (SLOK) bij SenterNovem ten bedrage van € 325.000,-. Daarvan is, indien de aanvraag wordt gehonoreerd, maximaal de helft beschikbaar voor het Programma Provinciehuis van Morgen. Andere subsidiemogelijkheden, bijvoorbeeld voor sensortechnologie of 'het nieuwe plassen', zijn voor de provincie Drenthe (als overheidsinstelling) niet beschikbaar. Om geen kansen over het hoofd te zien is door bureau PNO Consultants onderzocht welke Europese of andere subsidiemogelijkheden er zijn, waar vanuit het Programma Provinciehuis van Morgen mogelijk aanspraak op gemaakt kan worden. Het resultaat van dat onderzoek was eveneens dat er op dit moment buiten de SLOK geen mogelijkheden zijn.

Ten slotte wordt de discussie in de Tweede Kamer over (de uitbreiding van) de mogelijkheden voor subsidiëring ten behoeve van het stimuleren van de economie c.q. het beperken van de financiële crisis, nauwlettend gevolgd. Zodra er sprake is van een kans, zullen wij die met beide handen aangrijpen.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 4 maart 2009,
kenmerk 10/5.6/2009002254;

gelet op het Verbouwplan revitalisering provinciehuis Drenthe;

BESLUITEN:

- I. de in 2008 gedane reserveringen voor indexatie ad € 2.600.000,-- en voor maatregelen in het kader van klimaat en energie ad € 4.300.000,-- definitief beschikbaar te stellen.

Assen, 22 april 2009

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

cvd/coll.